

METODOLOGIA DE L'ENQUESTA D'OCUPACIÓ EN APARTAMENTS TURÍSTICS (EOAP)

1. Introducció

L'Enquesta d'ocupació en apartaments turístics, dins l'estudi del turisme, té per objecte proporcionar informació pel costat de la demanda, oferint informació sobre viatgers, pernoctacions i estada mitjana distribuïts per país de residència, en el cas dels viatgers no residents a Espanya, i per comunitat autònoma de procedència, quan es tracta de viatgers espanyols. Des de l'òptica de l'oferta es proporcionen dades sobre el nombre d'establiments oberts estimats, places i apartaments estimats, com també del grau d'ocupació.

És una enquesta de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) que ofereix informació mensualment en l'àmbit estatal i de comunitat autònoma. L'Ibestat, a través d'un conveni signat entre ambdós organismes, fa una explotació de dades específica per a les Illes Balears que permet oferir-ne informació més detallada. Podem destacar, com a fet més significatiu, que s'ofereix la informació de totes les variables d'oferta i de demanda anteriors però desagregades segons les diferents zones turístiques pròpies de les Illes Balears (una zona turística es caracteritza per tenir una concentració significativa d'allotjaments turístics) i municipis turístics.

2. Àmbit temporal

La informació és subministrada mensualment pels establiments d'apartaments turístics a l'Institut Nacional d'Estadística, amb relació a una quinzena del mes de referència.

Les dades proporcionades se componen d'informació definitiva i provisional. En les actualitzacions recents s'afegeixen xifres provisionals. A mitjan any corrent es pot disposar de dades definitives completes de l'any anterior.

3. Àmbit poblacional

La població objecte d'estudi són els establiments d'apartaments turístics situats a les Illes Balears. Un establiment d'apartaments turístics és aquell l'activitat exclusiva (o principal) del qual és l'allotjament de turistes en unitats equipades, inclosos els apartaments, els xalets, les vil·les i bungalows.

4. Àmbit geogràfic i zonificació

Si bé l'Enquesta d'ocupació en Apartaments Turístics (EOAP) realitzada per l'INE estudia tots els establiments ubicats al territori de l'Estat espanyol, en aquesta operació estadística que realitza l'Ibestat, els establiments objecte d'estudi són únicament els situats a les Illes Balears.

Per publicar les dades s'han dissenyat tres àmbits de desagregació territorial: les illes de l'arxipèlag balear (Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera), les zones turístiques i els municipis turístics.

La Conselleria de Turisme i Esports de la CAIB ha definit les zones turístiques tenint en compte aquells llocs on la concentració de l'oferta turística és significativa i permet, per tant, disposar d'una bona base mostral. A més, amb l'objectiu de permetre una flexibilitat major en la definició de les zones, així com una precisió major dels nuclis turístics, la divisió territorial de les zones s'ha fet agregant-hi codis postals i codis de municipi.

Els municipis turístics es caracteritzen per tenir una concentració significativa d'apartaments turístics sobre la base del directori de la pròpia enquesta. Cal considerar que els resultats d'àmbit municipal són estimacions independents, per la qual cosa poden no coincidir amb les estimacions de les agregacions per zona turística.

5. Disseny mostral

El disseny de la mostra a les Illes Balears es basa en el marc generat a partir del directori d'establiments turístics de què disposa la Conselleria de Turisme i Esports de la CAIB. Les categories considerades com a apartaments turístics són: apartaments de 4 claus, de 3 claus, de 2 claus i d'1 clau.

El mostreig s'estratifica a escala d'illa i grandària de l'establiment turístic. Per a les diferents grandàries, dissenyades en funció del nombre d'apartaments de l'establiment, es detalla la proporció mostral de l'enquesta:

	Grandària					
	1 (d'1 a 25 apartaments)		2 (de 26 a 99 apartaments)		3 (de 100 o més apartaments)	
	V	I	V	I	V	I
Mallorca	1/5	E	1/2	E	E	E
Menorca	1/4	E	1/2	E	E	E
Eivissa-Formentera	1/5	E	1/2	E	E	E

La distinció de **V** i **I** correspon respectivament a la diferència de temporada d'estiu (des d'abril a octubre, ambdós inclosos) i hivern (resta de mesos). El valor "E" indica que són estrats exhaustius, és a dir, s'investiguen totes les unitats.

6. Definicions

Establiments d'apartaments oberts estimats: es considera establiment o empresa d'apartament obert de temporada, aquell en què el mes de referència està comprès dins el seu període d'obertura.

Places estimades d'un establiment d'apartaments turístics: és el nombre de places estimades per l'enquesta dels establiments o empreses explotadores d'apartaments oberts de temporada. El nombre de places equival al nombre de llits fixos de l'establiment. No s'hi inclouen, per tant, els supletoris, i els de matrimoni donen lloc a dues places.

Apartaments estimats d'un establiment d'apartaments turístics: és el nombre d'apartaments estimats pertanyents als establiments o les empreses explotadores obertes de temporada.

Viatgers entrats: són totes aquelles persones que realitzen una o més pernoctacions seguides en el mateix allotjament. Els viatgers es classifiquen pel seu país de residència, i els residents a Espanya, per la comunitat autònoma on resideixen habitualment.

Pernoctacions o places ocupades: es considera pernoctació o plaça ocupada cada nit que un viatger s'allotja a l'establiment. Igual que en l'entrada de viatgers, les places ocupades es desglossen segons el lloc de residència.

Estada mitjana: aquesta variable és una aproximació al nombre de dies que, de mitjana, els viatgers romanen als apartaments i es calcula com a quocient entre les pernoctacions i el nombre de viatgers. Igual que en l'entrada de viatgers i pernoctacions, l'estada mitjana es desglossa segons el lloc de residència.

Grau d'ocupació per places: és la relació, en percentatge, entre el total de les pernoctacions i el producte de les places, incloent-hi els llits supletoris, pels dies als quals es refereixen les pernoctacions. Es consideren llits supletoris tots aquells que no tenen caràcter fix i que no es troben a les places declarades oficialment per l'establiment i que consten en el directori.

El mobiliari que es trobi de forma fixa a l'apartament (sofà llit, moble llit, etc.) només es comptabilitza com a llit supletori quan veritablement s'usi com a tal. Els bressols es consideren, igualment, com a llits supletoris.

D'aquesta definició es desprèn que un establiment o empresa pot tenir un grau d'ocupació inferior al cent per cent i, no obstant això, no disposar de places lliures, ja que un apartament pot estar ocupat solament per una persona i donar lloc a una sola pernoctació, encara que tengui una capacitat major.

Grau d'ocupació per places en cap de setmana: és la relació, en percentatge, entre les pernoctacions del divendres i dissabte que cauen dins la setmana de referència i el producte de les places, incloent-hi els llits supletoris d'aquests dos dies.

Grau d'ocupació per apartaments: és la relació, en percentatge, entre el total dels apartaments ocupats i el producte dels apartaments disponibles pels dies als quals fa referència l'enquesta.

Grau d'ocupació per apartaments en cap de setmana: és la relació, en percentatge, entre els apartaments ocupats del divendres i dissabte que cauen dins el mes de referència i el producte dels apartaments disponibles pels dies als quals fan referència els apartaments ocupats.

Zona turística: és una divisió territorial on la concentració de l'oferta turística és significativa.

Les zones turístiques definides són les següents:

(i) **Mallorca**

(101) **Platja de Palma:** Can Pastilla, s'Arenal (Palma i Lluçmajor).

(102) **Palma ciutat:** Palma ciutat (centre), Cala Major, Sant Agustí, es Molinar, la Ciutat Jardí, Son Sardina, Son Ferriol, Sant Jordi, sa Casa Blanca.

(103) **Mallorca ponent:** Calvià (Illetes, Portals, Costa d'en Blanes, Palmanova, Magaluf, Santa Ponça, Costa de la Calma, Peguera, Capdellà), Andratx, Port d'Andratx, Sant Elm, es Camp de Mar.

(104) Tramuntana i interior: Estellencs, Escorca, Esporles, Fornalutx, Deià, Banyalbufar, Sóller, Puigpunyent, Campanet, Mancor de la Vall, Selva, sa Pobla, Búger, Llubí, Sineu, Costitx, Sencelles, Santa Eugènia, Marratxí, Santa María del Camí, Alaró, Binissalem, Inca, Consell, Lloseta, Lloret de Vistalegre, Sant Joan, Algaida, Montuiri, Vilafranca, Porreres, Petra, Ariany, Maria de la Salut, Bunyola, Valldemossa.

(105) Pollença i Alcúdia: Pollença (Port de Pollença, Formentor y Cala Sant Vicenç) y Alcúdia (Badia d'Alcúdia, Alcanada y Mal Pas).

(106) Muro y Santa Margalida: Muro (Platja de Muro) y Santa Margalida (Can Picafort).

(107) Artà i Capdepera: Artà (Colònia de Sant Pere) y Capdepera (Cala Rajada, Font de sa Cala, Canyamel).

(108) Mallorca llevant: Manacor, Sant Llorenç, Son Servera, Sant Llorenç des Cardassar (Cala Murada, Cales de Mallorca, Cala Mendia, Porto Cristo, s'Illot, sa Coma, Cala Millor, Cala Bona, Costa dels Pins).

(109) Mallorca sud: Felanitx, Santanyí (Cala d'Or, Portopetro, Portocolom, Cala Ferrera), Ses Salines, Campos i Lluçmajor (excepte s'Arenal).

Menorca

(210) Menorca ponent: Ciutadella de Menorca, Ferreries i es Migjorn Gran.

(211) Menorca llevant: es Mercadal, Alaior, Maó, es Castell i Sant Lluís.

Eivissa

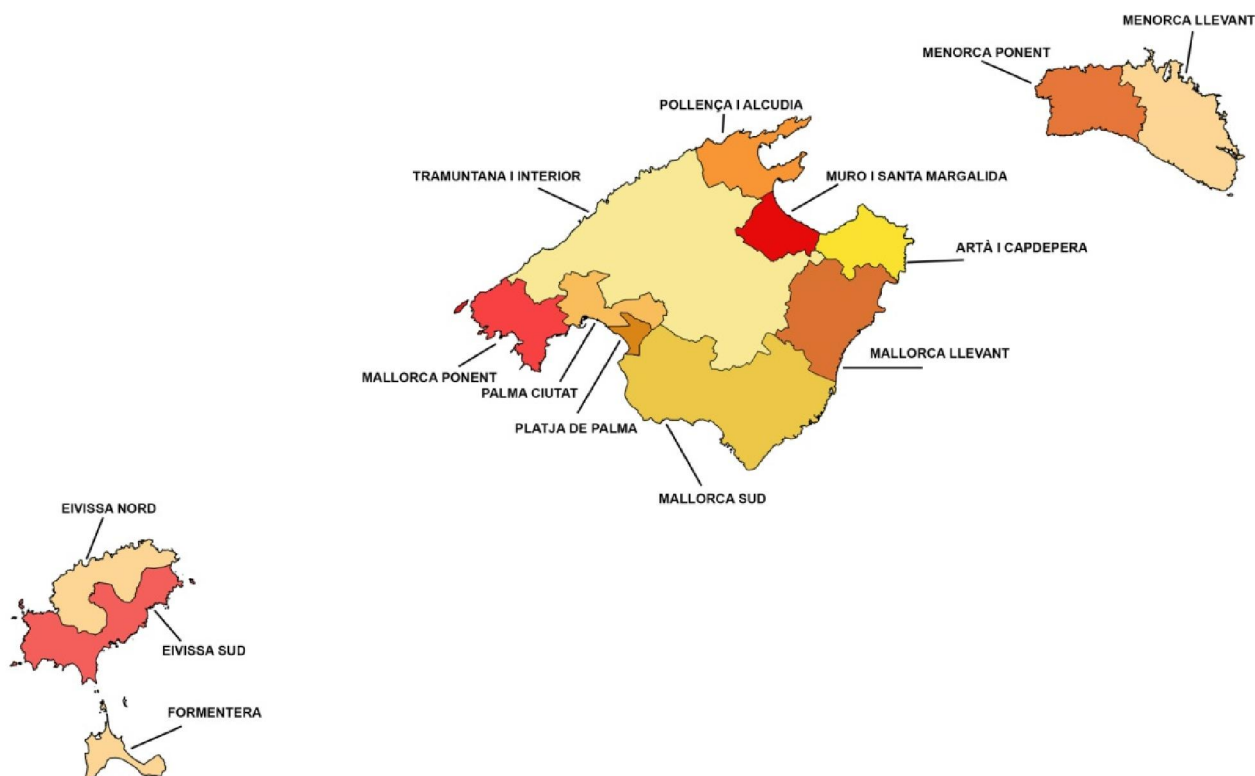
(312) Eivissa ponent: Sant Antoni de Portmany i Sant Joan de Labritja.

(313) Eivissa llevant: Sant Josep de sa Talaia, Eivissa i Santa Eulària des Riu.

Formentera

(414) Formentera: Formentera.

Mapa de las zones turístiques

Municipi turístic: és una divisió territorial definida pel terme municipal on la concentració de l'oferta turística és significativa.

Els municipis turístics publicats¹ són els següents:

Alaior, Alcúdia, Andratx, Calvià, Capdepera, Ciutadella de Menorca, Felanitx, Formentera, Eivissa, Lluçmajor, Maó, Manacor, Muro, Palma, Pollença, Sant Antoni de Portmany, Sant Josep de sa Talaia, Sant Joan de Labritja, Sant Llorenç des Cardassar, Sant Lluís, Santa Eulària des Riu, Santa Margalida, Santanyí, Salines (Ses), Sóller i Son Servera.

7. Estimacions

Les variables que s'utilitzen per a l'estimació de les dades de l'enquesta d'ocupació d'apartaments turístics són les següents:

E= nombre d'establiments oberts en el mes, existents en el directori.

e= nombre d'establiments que contesten a l'enquesta a través del mètode habitual quinzenal.

e''= nombre d'establiments que envien el fitxer XML.

¹ Selecció de municipis realitzada l'octubre de 2014.

c= nombre d'establiments de la mostra que estan tancats dins el seu període d'obertura i que contesten a través del mètode habitual quinzenal.
P= nombre de places segons directori.
P'= nombre de places supletòries utilitzades.
H= nombre d'habitacions segons directori.
V= nombre de viatgers entrats en la quinzena.
N= nombre de places ocupades, pernoctacions en la quinzena.
N'= nombre de places ocupades, pernoctacions a llits supletoris dins la quinzena.
B= nombre d'apartaments ocupats.
EM= estada mitjana en nombre de dies.
GP= grau d'ocupació per places.
GA= grau d'ocupació per apartaments.
D= nombre de dies del mes de referència (28, 29, 30, 31).
D^{fs}= nombre de dies del mes de referència en cap de setmana (divendres i dissabte).
d= nombre de dies en la quinzena de referència (14, 15 o 16). Només per als qui contesten a l'enquesta a través del mètode habitual.
d^{fs}= nombre de divendres i dissabtes en la quinzena de referència. Només per als qui contesten a l'enquesta a través del mètode habitual.
dm= nombre de dies que l'establiment està obert en el període de referència (només per als que envien el fitxer XML).
EM= estada mitjana en nombre de dies.
A= nombre d'apartaments segons el directori.
A'= nombre d'apartaments segons l'enquesta.

Els subíndexs són:

i= establiment (o empresa explotadora)
j= divisió territorial (en el nostre cas, zones turístiques, municipis turístics i illes)
k = grandària (1,2 i 3)
m= modalitat (lloc de residència)
fs= cap de setmana (divendres i dissabte)
a= modalitat d'apartament

En les fórmules dels estimadors es troben les dades de les contestes quinzenals, i la informació que s'ha recollit en format XML provinent dels establiments.

Els fitxers XML es generen directament en els sistemes de gestió dels establiments seguint l'esquema i les validacions publicats per l'INE. En aquest fitxer es proporciona informació detallada de les entrades de viatgers i pernoctacions de tots els dies del mes de referència, desglossades per la residència del viatger (si el viatger és resident a Espanya, NUTS III i país, en el cas dels no residents).

Estimadors, informació quinzenal més informació XML

1. Estimació del nombre d'establiments oberts en el mes:

$$\widehat{E}_{jk} = E_{jk} \frac{\left(e_{jk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} \frac{dm_{ijk}}{D} \right)}{\left(e_{jk} + e''_{jk} \right) + c_{jk}}$$

2. Estimació del nombre de places dels establiments oberts en el mes:

$$\widehat{P}_{jk} = \sum_{i=1}^{E_{jk}} P_{ijk} \cdot \frac{\sum_{i=1}^{e_{jk}} P'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} P'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}}{\left(\sum_{i=1}^{e_{jk}} P_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} P_{ijk} \right) + \sum_{i=1}^{c_{jk}} P_{ijk}}$$

3. Estimació del nombre d'apartaments existents en els establiments oberts:

$$\widehat{A}_{jk} = \sum_{i=1}^{E_{jk}} A_{ijk} \cdot \frac{\sum_{i=1}^{e_{jk}} A'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} A'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}}{\left(\sum_{i=1}^{e_{jk}} A_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} A_{ijk} \right) + \sum_{i=1}^{c_{jk}} A_{ijk}}$$

3.1. Estimació del nombre d'apartaments ocupats:

$$\widehat{B}_{jka} = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} B_{ijka} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} B_{ijka} \right] \cdot \frac{\widehat{A}_{jk}}{\sum_{i=1}^{e_{jk}} A'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} A'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}}$$

3.2. Estimació del nombre d'apartaments ocupats en cap de setmana:

$$\widehat{B}_{jka}^{fs} = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} B_{ijka}^{fs} \cdot \frac{D^{fs}}{d_{ijk}^{fs}} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} B_{ijka}^{fs} \right] \cdot \frac{\widehat{A}_{jk}}{\sum_{i=1}^{e_{jk}} A'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e'_{jk}} A'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}}$$

4. Estimació del nombre de viatgers entrats en el mes:

$$\widehat{V}_{jkm} = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} V_{ijkm} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} V_{ijkm} \right] \cdot \left[\frac{\widehat{P}_{jk}}{\sum_{i=1}^{e_{jk}} P'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} P'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}} \right] = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} V_{ijkm} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} V_{ijkm} \right] \cdot \rho_{jk}$$

On m és lloc de residència.

5. Estimació de las places ocupades en el mes (pernoctacions):

$$\widehat{N}_{jkm} = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} N_{ijkm} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N_{ijkm} \right] \cdot \left[\frac{\widehat{P}_{jk}}{\sum_{i=1}^{e_{jk}} P'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} P'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}} \right] = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} N_{ijkm} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N_{ijkm} \right] \cdot \rho_{jk}$$

On m és lloc de residència.

5.1. Estimació de places ocupades supletòries:

$$\widehat{N}'_{jk} = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} N'_{ijk} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N'_{ijk} \right] \cdot \left[\frac{\widehat{P}_{jk}}{\sum_{i=1}^{e_{jk}} P'_{ijk} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} P'_{ijk} \cdot \frac{dm_{ijk}}{D}} \right] = \left[\sum_{i=1}^{e_{jk}} N'_{ijk} \cdot \frac{D}{d_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N'_{ijk} \right] \cdot \rho_{jk}$$

5.2. Estimació del nombre de places ocupades (pernoctacions) en cap de setmana:

$$\widehat{N}^{fs}_{jk} = \sum_m \left(\sum_{i=1}^{e_{jk}} N^{fs}_{ijkm} \cdot \frac{D^{fs}}{d^{fs}_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N^{fs}_{ijkm} \right) \cdot \rho_{jk}$$

5.3. Estimació del nombre de places supletòries ocupades en cap de setmana

$$\widehat{N}'^{fs}_{jk} = \sum_m \left(\sum_{i=1}^{e_{jk}} N'^{fs}_{ijkm} \cdot \frac{D^{fs}}{d^{fs}_{ijk}} + \sum_{i=1}^{e''_{jk}} N'^{fs}_{ijkm} \right) \cdot \rho_{jk}$$

6. Estimació de l'estada mitjana:

$$EM_{jm} = \frac{\sum_k \widehat{N}_{jkm}}{\sum_k \widehat{V}_{jkm}}$$

On m és lloc de residència.

7. Grau d'ocupació:

7.1. Grau d'ocupació per places:

$$GP_{jk}^{\hat{P}} = \frac{\hat{N}_{jk}}{D \cdot \hat{P}_{jk} + \hat{N}'_{jk}} \cdot 100$$

Per al conjunt de grandàries:

$$\hat{GP}_j = \frac{\sum_k GP_{jk}^{\hat{P}} \cdot \hat{P}_{jk}}{\sum_k \hat{P}_{jk}}$$

7.2. Grau d'ocupació per places en cap de setmana:

$$GP_{jk}^{\hat{P}^{fs}} = \frac{\hat{N}_{jk}^{fs}}{D^{fs} \cdot \hat{P}_{jk} + \hat{N}'_{jk}^{fs}} \cdot 100$$

Per al conjunt de grandàries:

$$GP_j^{\hat{P}^{fs}} = \frac{\sum_k GP_{jk}^{\hat{P}^{fs}} \cdot \hat{P}_{jk}}{\sum_k \hat{P}_{jk}}$$

7.3. Grau d'ocupació per apartaments:

$$GA_{jk}^{\hat{A}} = \frac{\hat{B}_{jk}}{D \cdot \hat{A}_{jk}} \cdot 100$$

Per al conjunt de grandàries:

$$\hat{GA}_j = \frac{\sum_k GA_{jk}^{\hat{A}} \cdot \hat{A}_{jk}}{\sum_k \hat{A}_{jk}}$$

7.4. Grau d'ocupació per apartaments en cap de setmana:

$$G\hat{A}_{jk}^{fs} = \frac{\hat{B}_{jk}^{fs}}{D^{fs} \cdot \hat{A}_{jk}} \cdot 100$$

Per al conjunt de grandàries:

$$G\hat{A}_j^{fs} = \frac{\sum_k G\hat{A}_{jk}^{fs} \cdot \hat{A}_{jk}}{\sum_k \hat{A}_{jk}}$$

8. Documentació complementària

Es pot obtenir més informació de l'EOAP en les metodologies proporcionades pels organismes següents:

- INE, [metodologia de l'EOAP](#)
- Eurostat, [Reglament de la UE nº 692/2011 del Parlament Europeu i del Consell, relatiu a les estadístiques europees sobre el turisme](#)